

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitate, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXV. An possit reus è loco sacro extrahi inuitus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

SECTIO XXIII.

An immunitate priuetur, qui vulnerat, vel etiam occidit Sacerdoti peccata sua actu confitentem, vel actu quodcumque aliud Sacramentum fumentem?

SUMMARY.

1. & 2. Occidentem penitentem Sacerdoti sua peccata confitentem, vel quodcumque aliud Sacramentum actu fumentem, non priuantur immunitate, secus si id facinus committant animo hereticali, aut cum errore intellectus.
3. Neque valet argumentum in hoc delicto à paritate, vel maioriore rationis.
4. Talis delicti quens indignus est, ut ab Ecclesia recipiatur speculatio delicto, & persona, secus est speculatio Ecclesia pietate.

Respondetur etiam negatiue, ob easdem rationes supradictas: atque ita præter alios in terminis docet Diana p. 6. tract. 1. resol. 26. contra Barbof. de iure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 98. & Trullench. in Decalog. tom. 1. lib. 1. c. 11. dub. 3. n. 21.

Obiicies, qui in vilipendium Sacramenti Confessionis, vel cuiuscumque alterius Sacramenti tantum facinus committit, contemnit Ecclesiam, & Christum Dominum auctorem Sacramentorum: ergo immunitate priuatur.

Respondetur, distingo consequens, si id facinus committat animo hereticali, seu cum errore intellectus, saltem rationabiliter præsumpto, concedo consequens, quia tunc immunitate priuatur, ut hereticus, vel saltem, ut de hæresi suspectus: si id facinus committat non tali, sed alio modo, nego consequentiam; quia tunc facinus, licet sit grauissimum, & enorme, non tamen est de exceptis: iura autem antiqua, & maxime Constitutio Gregorij XIV. omnino vetuit, extrahere eum, præterquam in casibus exceptis, sublata etiam facultate aliter interpretandi. Quapropter ad minus censeto in tali casu consulendum esse Summum Pontificem.

Instabis, qui committit homicidium proditorium, vel qui occidit, vel etiam mutilat in Ecclesia, & secundum aliquos etiam extra Ecclesiam, cum spe confugiendi ad Ecclesiam, immunitate priuatur: ergo multò magis priuabitur, qui in vilipendium Confessionis, vel cuiuscumque alterius Sacramenti tantum facinus committit.

Respondetur, nego consequentiam: quia in pœnis (præsertim in præiudicium immunitatis Ecclesiasticæ, quæ quammaximè fauorabilis est) non valet argumentum à paritate, vel maioriore rationis, ut supra dicebamus, sect. 3.

Urgebis, indignus est, ut ab Ecclesia recipiatur, cap. fin. de immunit. Eccles. ergo.

Respondetur, distingo antecedens: indignus est, ut ab Ecclesia recipiatur, si spectetur delictum, & persona, concedo (quapropter præter quidem in ipsum talis pœna statuitur, at esse statutam, nec ex iure antiquo, nec ex nouo Gregorianæ Constitutionis apparet:) si spectetur pietas S. Maris Ecclesiæ, in quo magis relucet eius pietas, nego. Vide, quæ dicebantur supra dub. 19.

Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

DVBITATIO XXV.

An possit reus è loco sacro extrahi inuitus?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARY.

1. Reus è loco sacro extrahi inuitus, & contra voluntatem Ecclesiæ non potest.
2. Reus si libere à loco sacro egrediatur, potest capi, & puniri per iudicem laicum, cum immunitas res concessa sit tantum ratione loci.

Respondetur, quod non possit reus è loco sacro extrahi inuitus: quod si extractus fuerit inuitus, restituendus sit Ecclesiæ. Atque ita habetur in l. 2. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. & in cap. inter alia, de immunit. Eccles. cap. de his qui ad Eccles. confug. cap. sicut antiquitus, cap. miror, c. frater, c. eum, & c. de pœnit. 17. q. 4.

Dixi, quod non possit reus à loco sacro extrahi inuitus, quia si libere egrediatur, poterit eum sic egressum iudex secularis capere, & punire, cum immunitas reo concessa sit ratione loci. Vnde cum dicitur, non violari immunitatem Ecclesiæ, si capiatur reus in Ecclesia seipsum offerens, nolens scilicet frui immunitate Ecclesiæ, intelligitur, dummodo non capiatur in loco sacro, sed postquam exiit è loco sacro, cum immunitas sit directe concessa loco sacro, cuius privilegio non potest ipse cedere, iuxta ea, quæ dicam dub. 26. & ex communi docent Nauar. cap. 15. num. 21. Grassi. lib. 1. cap. 1. num. 47. Couarr. cit. cap. 20. num. 17. Farinac. in append. de immunitat. cap. 19. n. 306. Decian. cit. lib. 6. cap. 26. n. 11. Suar. lib. 3. cap. 12. n. 5. 6. Lezana verb. Immunitas Eccles. num. 18. Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 13. & Bonacina disp. 3. q. 1. s. 7. de immunit. pœnit. 5. Hinc.

SECTIO II.

An, & quid dicendum, si egressus fuerit necessitate ductus?

SUMMARY.

1. Reus egressus ab Ecclesia tantum ad exonerandum ventrem statim regressurus, quia indecens est, ut Ecclesia Dei his immunditiis sordescat, gaudet immunitate.
2. Reus ad necessaria natura, absque eo, quod in domibus extraneorum se recipiat, potest ab Ecclesia progredi per spatium 30. passuum, ultra quod non prodest exarsatio.

EX dictis sequitur primò, quod idem dicendum sit, si necessitate ductus, v. g. ad exonerandum ventrem, statim regressurus, egressus fuerit: indecens enim est, quod Ecclesia Dei, locus sacer, qui omni odore bono olere debet, his immunditiis sordescat: quapropter tunc iudex non poterit eum capere, & punire, cum in

H 2 tal

tali casu non censeatur moraliter egressus è loco sacro, uti docent præter alios Fagundez de precept. Eccles. lib. 4. c. 4. n. 56. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. q. 26. n. 11. & Bonacina cit. punct. 6. n. 1. in 2. effect. Vide etiam Suar. verb. Immunitas, 3. n. 34. Dian. pari. 1. tract. 1. resol. 36. Vide tandem cap. diffinit. 33. ibi: Sic tamen, ut hi, qui ad eam confugiunt, in extraneis, vel longè separatis ab Ecclesia domibus nullo modo abscedant, sed in hoc 30. passuum numero absque domorum extraneorum receptaculo progredientes, adiutim obtinebunt, qualiter ad requisita nature usum debitis exeat locis, & nullo teneantur euentu necessitudinis, qui Dominici se defendendos commiserint locis. Unde colligi videtur, quod ad hunc finem datum sit hoc spatium, & ultra hoc spatium non proficit excusatio.

SECTION III.

An, & quid dicendum, si extractus fuerit per vim?

SUMMARIUM.

- 1 Reus si per vim extractus sit ab aliquo loco sacro, debet à iudice Ecclesia restitui, & sic non puniri, cum talis extractio, utpotè violenta, sit nulla.
- 2 Iudex, qui non fuit particeps violentæ extractionis non violat immunitatem physicè, secus est moraliter.
- 3 Iudex secularis si ab alio reum extractum à loco sacro Ecclesia non restituat, primam iniustam extractionem continuat, & sic Ecclesia immunitatem violat.

Sequitur secundò, quod idem etiam dicendum sit, si per vim ab aliquo inde extractus fuerit; quia tunc iudex neque poterit eum capere, & punire, sed tenebitur Ecclesiam restituere, cum talis extractio, utpotè violenta, nulla sit, & sic reo præiudicare non debeat. Vide infra sect. 4. & 5.

Confirmatur, quia alioquin facile posset iudex confugientes ad Ecclesiam capere, & punire, si per vim ab aliis extractos licet capere, & punire posset, ut docet Valent. tom. 2. disp. 6. quæst. 15. punct. 1. ad 2. Genuens. in prax. cap. 17. num. 6. & Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. punct. 2. contra Suar. lib. 3. cap. 12. num. 19. in fin.

Obiicies, iudex, qui non fuit particeps violentæ extractionis, non violat immunitatem; quia non extrahit delinquentem è loco sacro, sed profano, ergo: sic Suar. in loco supra cit. quamvis subdat, quod sic primò extrahens teneatur extracto damna omnia quoad possit, compensare.

Respondetur, nego antecedens: & distingo probationem, non extrahit delinquentem è loco sacro, sed profano; physicè, concedo; moraliter, nego: quia delinquens, quamvis existat extra locum sacrum corporaliter, moraliter tamen reputatur, ac si in loco sacro sit, cum extractio, utpotè violenta (vti dicebam) nulla fuerit, & sic privilegium immunitatis reus non amiserit: quapropter si Ecclesiam iudex eum non restituit, primam iniustam extractionem continuat, & sic Ecclesiam immunitatem violat.

3 Obiicies, iudex, qui non fuit particeps violentæ extractionis, non violat immunitatem; quia non extrahit delinquentem è loco sacro, sed profano, ergo: sic Suar. in loco supra cit. quamvis subdat, quod sic primò extrahens teneatur extracto damna omnia quoad possit, compensare.

SECTION IV.

An, & quid dicendum, si egressus fuerit per metum?

SUMMARIUM.

- 1 Reus extractus per metum ei incussum, puta ob persuasam extractionem de eo faciendam à iudice seculari à loco sacro, non potest capi, neque puniri, cum moraliter in tali casu extrahi censeatur.

Sequitur tertio, quod idem etiam dicendum sit, si per metum iniuste illatum, & non vanum, sed fundatum (quod v. g. à iudice laico extrahendus sit) ex Ecclesia egressus fuerit; quia tunc iudex neque poterit eum egressum capere, & punire, cum in tali casu moraliter non tam egredi, quàm per violentiam extrahi ex Ecclesia censeatur. Atque ita docet præter alios Farinac. in append. de immunit. cap. 2. n. 55. & Lezana verb. Immunitas Eccles. n. 18. ex cap. sicut antiquitus. & c. minor, 17. q. 4. Quidquid in contrarium sentire videantur Abbas, Syluester, & alij apud Peregrin. c. 14. n. 2. quatenus aiunt, quod non violet immunitatem Ecclesia, & sic non contrahat excommunicationem iudex, qui verbis iniuriis, vel minis inducit reum ad egrediendum è loco sacro, egressumque ex illo in carcerem conicit, ex eo, quia immunitas violatur, & excommunicatio incurritur tantum ob violentam extractionem, vel cooperationem ad illam: nam ad hoc istorum Authorum fundamentum facile responderi potest ex dictis.

SECTION V.

An, & quid dicendum, si voluntariè egressus fuerit, rogatus vel blanditiis, vel doctoris verbis inductus?

SUMMARIUM.

- 1 Reus rogatus, vel blanditiis, vel dolosis verbis inductus ab Ecclesia voluntariè egressus capi, & puniri potest, cum in tali casu non violenter ab Ecclesia extrahatur.
- 2 Extractio sola violenta in iure prohibetur.
- 3 Adducuntur in medium plures sacri Canones prohibentes dictam extractionem, & iubentes restitutionem, contra nonnullos graues DD. contrarium sentientes.
- 4 Blanditiis, & præcipuè dolosa verba violentiæ equiparantur.
- 5 Beneficium non conferitur in iniuriam, & volenti non fit iniuria.
- 6 Ecclesia ius propriæ immunitatis illasum curat, non rei utilitatem, nisi quatenus sacris adhaeret, quo semel discedente, ius coniunctionis cessat, separataque de reo ratio habetur.
- 7 Blanda, & fallacia verba equiparantur violentiæ, habito respectu ad mulierem, & valde improprie, secus habito respectu ad virum; nam necessarius est metus cadens in virum constantem.
- 8 In iure vani timoris, ac doli ratio non habetur.
- 9 Ecclesia non fauet reis, ut reis, sed quatenus ad ipsam tanquam ad asyllum confugiunt, ne ipsa violetur.
- 10 Ecclesia nunquam id sibi ad fauorem reputat, quod reuocantibus canonibus sit, quia fauorem per iniuriam captatrix non est.
- 11 Ecclesia respuit rescripta fauorabilia contra ius impetrata.

12 Excom

12 Excommunicatio non contrahitur si in iure non sit expressum.

13 Index promittens impunitatem reo, ad effectum ipsum extrahendi ab Ecclesia, tenetur stare promissis, alias potest cogi per Episcopum ad dandam hanc securitatem, cum secus talis cessio immunitatis esset nulla.

14 Tenetur etiam index restituere reum Ecclesie, si priuata persona eum ab Ecclesia extraxerit per deceptionem, cui index consenserit.

15 Secus, si index deceptioni non consenserit, qui tamen decepit, tenetur reo compensare damna, & expensas.

1 Sequitur quartò, quod è contra, si rogatus, vel blanditiis, vel dolosis verbis inductus ex Ecclesia voluntarie egressus fuerit, capi, & puniri possit, cum in tali casu non violenter ex Ecclesia extrahatur, & ex alio capite sola extractio violenta in citatis iuribus prohibetur. Atque sic ex communi docent Nauar. c. 25. n. 21. Decian. lib. 6. cap. 26. n. 11. Farinac. in append. de immunit. cap. 19. n. 302. Suar. lib. 3. c. 13. n. 2. Filliuc. tom. 1. tract. 15. c. 6. n. 54. Duard. in Bull. Con. lib. 2. c. 15. q. 16. n. 34. Fagundez cit. lib. 4. c. 4. n. 66. Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 13. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. q. 26. & Bonacina disp. 3. q. 7. de immunit. puncti. 2. vers. 6. arg. cit. cap. 3 inter alia, ibi: Non est violenter extrahendus, & cap. miror 8. caus. 17. q. 4. ibi: Hominem de Ecclesia rapuisse, & infra: Ecclesia igitur illam reuoca, quem irreligiosissime rapuisse, & c. frater 10. eadem caus. & quest. ibi: V. hominem in sac. etuariis constitutum, captiua sacerdotis absentia, reluctanciam, reclamantemque violenter abstraherent: & in Canon. si quis contumax, 20. ibi: De porci- bus Ecclesie quolibet modo adherentibus per vim abstraherit: & in Canon. definitiui, 33. ibi: Nullus audeat con- fugientes ad Ecclesiam, vel residentes inde vi abstrahere, vel quodcumque nobilitatis, & c. inferre: & in Canon. constitutus, 34. ibi: Timore aliquo, vel ob compositionis spem ab Ecclesia discedens, à clericis repeti non debet, quasi dicatur, sibi imputet qui vano ductus timore, respectu, vel spe se cum laico componendi, Ecclesie re- fugium deserit, ac alibi se recipit, argum. 1. ff. de eo, per quem factum fuerit, vers. quauis. Idem habetur in l. 3. C. de his qui ad Eccles. confug. ibi: Si quis eos conetur inuadere: & in l. presentis, Cod. eodem, ibi: Expelli, aut trahi, vel protrahi confugas: & in Constit. ipsa Grego- rij XIV. ibi: Ne confugas in Ecclesia existentes sacu- laris iudex, eiusque ministri capere, extrahere, vel in carce- rare possint, quæ verba vim propriè continent, ac sup- ponunt: ergo, & c. Quamvis contrarium sentiant alij nonnulli graues Doctores, vt Megalium in 3. p. lib. 4. c. 2. q. 1. n. 32. Bobadil. in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 80. Anton. de Marinis resol. quotid. c. 78. Maltitillus lib. 2. decis. 169. n. 12. Villadic. in Polit. c. 3. n. 222. Lezana verb. Immuni- tas, n. 19. & Diana p. 1. tract. 1. resol. 26 ex eo, quod blan- ditia, & præcipud dolosa verba, violentiæ æquiparen- tur: & hæc opinio Ecclesie fauorabilis videatur. Vide Suar. n. 17. Layman cit. n. 13.

4 At quod dixi, est multò probabilius, tum ob Cano- num, & iurium verba, quæ violentam tantum extra- ctionem damnant, & improbant: tum ob casum ex- pressum Canonis, id constitutum, clericis præcipientem, ne confugam inde timore exeuntem reduci cura- rent: tum ob rationem, quia cum confuga nequeat iniuitus extrahi, ne Ecclesia violetur, cessat omnis ratio, vbi ille Ecclesiam volens relinquit; præsertim, quia beneficium non confertur in inuitum, & volenti non fit iniuria, l. in diem, ff. de aqua plu. arcenda, præsertim etiam, quia Ecclesia ius propriæ immunitatis illisum curat, non rei vtilitatem, nisi quatenus sacris adheret, quo semel discedente ius coniunctionis cessat, separata- que de reo ratio habetur, l. eum actum, ff. de negot. gestis.

Thor. Delbene, de Immunit. Eccl. Pars II.

Accedit, quod licet blanda, & fallacia verba aliquan- do violentiæ æquiparentur, id est per exaggerationem, & valde improprie; quapropter ad summum in mu- liere locum habere potest: nam vbi cum vitis agitur, requiritur violentia, vel saltem metus cadens in con- stantem virum; siquidem in iure vani timoris, & doli ratio non habetur, cap. cum dilectus, de his, quæ vi, me- tus, & causa sunt, ibi: Non obstante violentia, quæ propo- nebatur illata, cum neque metum mortis, neque cruciatum corporis contineret, & ideo non debuerat cadere in constan- tes, non obstante dolo, quo se proponebant fuisset seductos, cum talis dolus non tam ad circumuentionem prædictorum, quam ad fauoritatem eorum debeat retorqueri, super res- titutione petita silentium eis duximus sententialiter im- ponendum, & l. 1. ff. de eo, per quem factum erat, ibi: Sibi eum imputare debere, qui credulus fuit.

Quod verò dicitur, quod hæc opinio Ecclesie fauo- rabilis videatur, nego assumptum, cum Ecclesia per id tantum consultum sit, quod fines ipsius non violentur, sed maneant illæsi, & illibati: quapropter quod inde recedentibus confugis damnum sequatur, Ecclesia non curat, quia non fauet reis vt reis, sed quatenus ad ipsam, tanquam ad asyllum confugerint, ne ipsa viole- tur. Accedit, quod Ecclesia nunquam id sibi ad fauo- rem reputat, quod reuuentibus Canonibus sit, quia fauorum per iniuriam captarum non est: vnde rescri- pta fauorabilia contra ius impetrata respuit, c. dicenti, 25. q. 2. ibi: Concessa præuolare, & effectui mancipari, quæ cum iuris, & legum ratione concordant. Accedit secundo, quod nostro casu contraheretur excommunicatio, quæ est maxima pœna, & propterea vt non contrahatur, sufficit dicere, quod verba canonis id non dicant, vt in leg. 1. ff. de aleator. ibi: Prætor enim simpliciter ait, & in l. si re. o. §. de viro, ibi: Nihil in lege scriptum est, ff. solut. matrim.

Excipe, nisi iudex criminis impunitatem promisc- rit, & sub hac promissione reus ex Ecclesia egressus fuerit, quia tunc (delictum non erat exceptum) videtur capi, & puniri non posse non secus ac si in Ecclesia existeret, cum ipse immunitatis privilegio cessit pro securitate à iudice promissa, & sic iudex teneatur, & si nolit, per Episcopum cogi possit, hanc securitatem seruare, cum aliàs talis cessio immunitatis sit nulla, sic tradunt Nauar. c. 25. n. 22. in fin. Azcued. lib. 1. tit. 2. leg. 3. n. 13. & segg. Farinac. de carcerib. q. 81. n. 282. & in append. de immunit. c. 19. n. 301. Barboza in tract. de vniuers. iure Eccles. tom. 2. c. 3. n. 54. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. q. 27. n. 11. Sanch. tom. 2. consil. moral. lib. 6. cap. 1. dub. 12. Lezana verb. Immunitas Eccles. n. 19. & Azor. 2. p. lib. 9. c. 9. q. 11. Vide etiam Salonium 2.2. q. 60. art. 4. contr. 2. Lessium lib. 2. c. 19. dub. 9. n. 52. & Genuent. in prax. c. 17. n. 5. qui refert, sic in terminis iudicatum in Curia Archiepiscopali Neapolitana anno 1698. quod scilicet in casu, quo quis ab Ecclesia, cuius immunitate gaudebat, extractus fuerit sub promissione, quod non puniretur ipsi à iudice facta, non debeat, nec possit puniri, quia in tali casu fides ipsi seruari debet, vel ad Ecclesiam re- mitti propter ius, quod habet ad immunitatem Eccle- siæ simul cum ipsa Ecclesia. Excipe secundo, nisi reus à priuata persona per deceptionem extra Ecclesiam tra- heretur, & index tali deceptioni consenserit, quia tunc iudex capiens illum teneretur Ecclesie restituere, secus, si talis deceptionis iudex particeps non fuerit, quia si reum sic deceptum extra Ecclesiam innenerit, poterit illum capere, & contra illum procedere, quamvis pri- uata illa persona, quæ decepit, teneatur ratione iniustæ actionis reo decepto damnum, & expensas com- pensare.